

Î N C H E I E R E

17 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând cererea depusă de Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță de judecată egală în grad,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă” împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 92 din 03 noiembrie 2023,

c o n s t a t ă:

La data de 04 noiembrie 2023, Partidul Politic „Șansă” a depus cerere de chemare în judecată la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin care a solicitat anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023 și restabilirea drepturilor electorale pentru toți candidații P.P. „Șansă” (f.d. 5-34, Vol. I).

Prin încheierea din 04 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a transmis Curții de Apel Chișinău, pentru examinare după competență, acțiunea în contencios administrativ depusă de P.P. „Șansă” împotriva CSE cu privire la anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023 (f.d. 41-42, Vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 04 noiembrie 2023 a ridicat conflict negativ între completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău și completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a transmis dosarul la Curtea Supremă de Justiție, pentru soluționarea conflictului negativ de competență apărut(f.d. 58-62, Vol. I).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 noiembrie 2023, s-a constatat competența Curții de Apel Chișinău la examinarea cauzei de contencios

administrativ, intentată la acțiunea înaintată de P.P. „Șansă” împotriva CSE cu privire la anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023(f.d. 67-72, Vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2023, s-a atras în proces, în calitate de terț, Serviciul de Informații și Securitate (f.d. 127-129, Vol. I).

Prin încheierea din 05 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de CSE, în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ, intentate la acțiunea înaintată de P.P. „Șansă” împotriva CSE cu privire la anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023, a dispus transmiterea dosarului către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, pentru soluționarea cererii depuse de CSE privind controlul constituționalității prevederilor art. 225 alin. (3) lit. e) din Codul administrativ, examinarea cauzei de contencios administrativ a fost amânată până la pronunțarea Curții Constituționale a Republicii Moldova asupra excepției de neconstituționalitate (f.d. 213-218, Vol. I).

Totodată, prin încheierea din 05 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea înaintată de P.P. „Șansă” cu privire la suspendarea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023, ca fiind neîntemeiată (f.d. 225-229, Vol. I).

Prin Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 240g/2023 din 09 noiembrie 2023, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate a art. 225 alin. (3) lit. e) din Codul administrativ, ridicată de reprezentantul CSE, parte în dosarul nr. 3-193/23, pendinte la Curtea de Apel Chișinău (f.d. 36-38, Vol. II).

Prin încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de P.P. „Șansă” împotriva CSE cu privire la anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023. S-a explicat reclamantului P.P. „Șansă” că, declararea acțiunii inadmisibilă în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune (f.d. 99-117, Vol. II).

Prin decizia din 06 decembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul depus de P.P. „Șansă”. S-a anulat încheierea din 30 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de P.P. „Șansă” împotriva CSE cu privire la anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023 și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată (f.d. 39-57, Vol. III).

Prin încheierea din 08 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea depusă de Partidul Politic ”Șansa” cu privire la atragerea în proces, în calitate de terți, a candidaților la funcția de consilieri locali/raionali și primari, desemnați din partea P.P. „Șansă”, conform listei anexate, în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de P.P. „Șansă” împotriva CSE cu privire la anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023 (f.d. 61-65, Vol. III).

Prin hotărârea din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a anulat Dispoziția CSE nr. 92 din 03 noiembrie 2023 și s-a menționat că actul administrativ normativ anulat – Dispoziția CSE nr. 92 din 03 noiembrie 2023, nu produce efecte juridice din momentul în care hotărârea devine definitivă. S-a obligat CSE să publice hotărârea în aceeași sursă de informare pe pagina web oficială a Guvernului (f.d. 70, 72-97, Vol. III).

La 14 decembrie 2023 Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a depus recurs împotriva hotărârii din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii cu adoptarea unei noi decizii privind respingerea cererii de chemare în judecată.

La 15 decembrie 2023 SIS a depus recurs împotriva hotărârii din data de 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii cu adoptarea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii.

Prin decizia din 22 decembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-au admis recursurile depuse de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și Serviciul de Informații și Securitate. S-a casat integral hotărârea din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă” împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 92 din 03 noiembrie 2023, spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 209-234, Vol. III).

La data de 09 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice, Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere, în temeiul art. 198 și art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, prin care a solicitat strămutarea prezentei cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță de judecată egală în grad.

În motivarea cererii a invocat că în ultimele luni pe rolul Curții de Apel Chișinău au fost mai multe cauze de contencios electoral, cu obiecte de examinare în care era vizat Partidul Politic „Șansă”. În majoritatea cazurilor instanța de apel din mun. Chișinău a luat o poziție total defavorabilă reclamantului. În aceste procese practic au fost implicați majoritatea judecătorilor de la Curtea de Apel Chișinău.

A menționat că recent, în spațiul public a apărut o informație cu privire la faptul că rejudecarea acestui caz de Curtea de Apel Chișinău cu respingerea cererii reclamantului și menținerea în vigoare a deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale.

A indicat că, o parte a procesului, președintele Comisiei pentru Situații Excepționale, prim-ministrul Dorin Recean a atacat public și a amenințat judecătorii Curții de Apel Chișinău care au luat o decizie neconvenabilă acestuia.

Consideră că în aceste circumstanțe există dubii rezonabile cu privire la imparțialitatea judecătorilor Curții de Apel Chișinău care sunt supuși permanent unor presiuni enorme în legătură cu examinarea cazului cu participarea Partidului Politic „Șansă”.

Prin referința depusă la 16 ianuarie 2024, ora 16:36, prin intermediul poștei electronice, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a solicitat respingerea cererii de strămutare depusă de Partidul Politic „Șansă”.

Examinând temeiurile invocate de Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru în cererea privind strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță egală în grad, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată netemeinicia acesteia și necesitatea respingerii cererii nominalizate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Din dispozițiile art. 192 alin. (1) din Codul administrativ rezultă că, pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ la curțile de apel se instituie complete de judecători.

Reieșind din prevederile art. 193 alin. (2) din Codul administrativ, curțile de apel, atât ca instanță de fond, cât și ca instanță de apel sau recurs, soluționează acțiunile în contencios administrativ în complete formate din 3 judecători.

Conform art. 197 din Codul administrativ, nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Din actele cauzei rezultă, la 04 noiembrie 2023, Partidul Politic „Șansă” a depus cerere de chemare în judecată la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin care a solicitat anularea Dispoziției nr. 92 din 03 noiembrie 2023 și restabilirea drepturilor electorale pentru toți candidații P.P. „Șansă”.

Prin hotărârea din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a anulat Dispoziția CSE nr. 92 din 03 noiembrie 2023 și s-a menționat că actul administrativ normativ anulat – Dispoziția CSE nr. 92 din 03 noiembrie 2023, nu produce efecte juridice din momentul în care hotărârea devine definitivă. S-a obligat CSE să publice hotărârea în aceeași sursă de informare pe pagina web oficială a Guvernului.

Prin decizia din 22 decembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-au admis recursurile depuse de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și Serviciul de Informații și Securitate. S-a casat integral hotărârea din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă” împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 92 din 03 noiembrie 2023, spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Astfel, cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă” împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 92 din 03 noiembrie 2023, se află în examinare în prima instanță, la Curtea de Apel Chișinău.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, la 09 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice, Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere, în temeiul art. 198 și art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, prin care a solicitat strămutarea prezentei cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță de judecată egală în grad.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentul invocat de Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru precum că, în ultimele luni pe rolul Curții de Apel Chișinău au fost mai multe cauze de contencios electoral, cu obiecte de examinare în care era vizat Partidul Politic

„Șansă” și că în majoritatea cazurilor instanța de apel din mun. Chișinău a luat o poziție total defavorabilă reclamantului, iar în aceste procese practic au fost implicați majoritatea judecătorilor de la Curtea de Apel Chișinău, nu poate fi reținut în vederea admiterii solicitării de strămutare.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că art. 198 din Codul administrativ, enumeră exhaustiv temeiurile strămutării unei cauze în contencios administrativ de la o instanță de judecată la o altă instanță de judecată egală în grad.

Conform art. 198 alin. (3) din Codul administrativ, instanța ierarhic superioară decide, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, strămutarea acțiunii în contencios administrativ la o altă instanță de judecată dacă instanța competentă nu poate adopta o hotărâre:

a) când, din motivul recuzării sau abținerii unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorilor devine imposibilă;

b) când, din cauza unor circumstanțe excepționale, nu poate funcționa o perioadă îndelungată.

Astfel, la art. 198 alin. (3) din Codul administrativ, legiuitorul a prevăzut exhaustiv circumstanțele care pot servi drept temei pentru strămutarea cauzei de la o instanță de judecată la o altă instanță de judecată egală în grad, iar printre acestea nu se regăsește și cel care ar încadra argumentele invocate de către Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru în cererea cu privire la strămutarea cauzei de contencios administrativ la o altă instanță de judecată de același grad.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că din sensul logico-juridic al art. 198 alin. (3) din Codul administrativ, rezultă că strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad poate avea loc doar în cazul în care, din motivul recuzării sau abținerii unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorilor devine imposibilă sau din cauza unor circumstanțe excepționale, nu poate funcționa o perioadă îndelungată.

În condițiile speței, nu se regăsesc circumstanțe excepționale, potrivit cărora Curtea de Apel Chișinău nu poate funcționa o perioadă îndelungată sau circumstanțe ce ar face imposibilă substituirea judecătorilor Curții de Apel Chișinău și formarea unui complet de judecată care să examineze prezenta cauză de contencios administrativ.

Cu referire la argumentul invocat de Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru, precum că, președintele Comisiei pentru Situații Excepționale, prim-ministrul Dorin Recean a atacat public și a amenințat judecătorii Curții de Apel Chișinău care au luat o decizie neconvenabilă acestuia, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, acest motiv nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 198 din Codul administrativ și nu poate justifica admiterea cererii de strămutare.

La caz, declarațiile expuse în mass-media cu privire la actele judecătorești emise pe prezenta cauză, din punctul de vedere al unui observator rezonabil nu creează temeiuri pentru a considera că imparțialitatea judecătorilor poate fi pusă la îndoială.

În acest context este neîntemeiat și argumentul expus de Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru precum că, în spațiul public a apărut o informație cu privire la faptul că rejudecarea acestui caz de Curtea de Apel Chișinău cu respingerea cererii reclamantului și menținerea în vigoare a deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale.

Or, în conformitate cu prevederile art. 15 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorii sânt obligați să fie imparțiali, să asigure apărarea drepturilor și libertăților persoanelor, onoarei și demnității acestora, să respecte întocmai cerințele legii la înfăptuirea justiției și să asigure interpretarea și aplicarea uniformă a legislației. Prin statutul său, judecătorii trebuie să fie imuni la criticile politicienilor și publicului larg.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, existența declarațiilor în mass-media, nu poate justifica admiterea cererii de strămutare. Or, acest aspect nu poate confirma existența pretinsului interes personal al judecătorilor Curții de Apel Chișinău, în calitate de membrii al completului de judecată față de rezultatul prezentei cauze.

Mai mult, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a releva prevederile art. 2.5 din Principiile de la Bangalore, potrivit cărora judecătorul se va abține să soluționeze orice dosar pe care constată că nu îl va putea judeca într-o manieră imparțială sau în care unui observator rezonabil i s-ar putea părea că judecătorul nu este capabil să judece imparțial. Printre astfel de cazuri, fără însă ca înșiruirea să fie completă, se numără următoarele: cazul în care judecătorul are o predispoziție sau o prejudecată efectivă cu privire la una dintre părți sau în care judecătorul cunoaște personal fapte relevante pentru proces; cazul în care, anterior, judecătorul a avut calitatea de avocat sau a fost audiat ca martor în acel dosar; cazul în care judecătorul sau un membru al familiei sale are un interes economic în rezultatul procesului.

La data de 26 decembrie 2023, cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă” împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 92 din 03 noiembrie 2023, a fost repartizată în mod automat-aleatoriu, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, spre examinare judecătorului raportor Angela Bostan, care potrivit dispoziției președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău nr. 45 din 27 decembrie 2022, face parte din completul de judecatori în următoarea componență: Ghenadie Mîra (președintele completului), Grigore Dașchevici și Angela Bostan (judecatori) (f.d. 2, Vol. III).

Astfel, luând în considerare condițiile din speță și argumentele formulate în susținerea solicitării de a strămuta cauza, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată din materialele dosarului că niciunul din judecătorii care fac parte din membrii completului Curții de Apel Chișinău, căruia i-a fost repartizată prezenta cauză spre examinare, nu a demonstrat părtinire sau prejudecăți personale.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că una din garanțiile de imparțialitate este publicitatea atât a procesului de constituire a completelor de judecată, care este plasată pe pagina web oficială a Curții de Apel Chișinău, cât și a desfășurării procesului de judecată, cu respectarea drepturilor unui

proces echitabil, inclusiv a dreptului de a recuza judecători sau, după caz, de a se abține de la judecată.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atenționează că, în vederea asigurării dreptului participanților la proces la o instanță de judecată imparțială în materia acțiunilor în contencios administrativ, garantat de art. 6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, legiuitorul a prevăzut la art. 202 din Codul administrativ dreptul participanților la proces de a înainta cerere de recuzare în baza temeiurilor prevăzute la art. 49 și 50 din același cod.

La acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că la data de 04 ianuarie 2024 în cadrul ședinței de judecată Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru a înaintat cerere de recuzare judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan (f.d. 8-9, Vol. III).

Prin încheierea din 04 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de recuzare înaintată judecătorului Curții de Apel Chișinău, Angela Bostan (f.d. 17, 18-21, Vol. III).

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 04 ianuarie 2024 Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru a înaintat cerere de recuzare judecătorului Curții de Apel Chișinău, Grigore Dașchevici (f.d. 23-24, Vol. III).

Prin încheierea din 05 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de recuzare înaintată judecătorului Curții de Apel Chișinău, Grigore Dașchevici (f.d. 36, 37-39, Vol. III).

La caz, sunt relevante și prevederile art. 197 din Codul administrativ, care garantează că nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că nu este în drept de a substitui voința imperativă a legislatorului, materializată în conținutul normelor de procedură administrativă, în vederea satisfacerii unui demers lipsit de temeinicie.

De altfel, potrivit art. 37 din Codul administrativ, la înfăptuirea controlului judecătoresc asupra activității administrative, instanțele de judecată competente și judecătorii competenți sunt independenți și se supun numai legii. Orice imixtiune în activitatea de judecată este inadmisibilă și atrage răspunderea prevăzută de lege.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea depusă de Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru cu privire la strămutarea cauzei de contencios administrativ la o altă instanță de judecată egală în grad.

Conform art. 198 alin. (3) și 230 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de Partidul Politic „Șansă”, reprezentat de avocatul Vadim Banaru cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță de judecată egală în grad.

Cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Partidul Politic „Șansă” împotriva Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 92 din 03 noiembrie 2023, se restituie la Curtea de Apel Chișinău pentru examinare.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă